

TE GAST

Winning IJsselmeer, zand erover?

In een neoliberale (politie) staat in wording is niets meer heilig. Het algemeen belang is uitsluitend nog economisch belang. En dat dan ook nog ten behoeve van een kleine elite. Want we hebben geleerd dat economische groei hetzelfde is als geluk. Gisteren moest dat 'geluk' in Nederland uit de gaswinning komen, morgen uit winning van beton- en metselzand op grote diepte in het IJsselmeer en overmorgen uit de opslag van kernafval onder Gaasterland.

De ecologische hoofdstructuur is vertraagde bijzaak geworden en zelfs Natura 2000-gebieden zijn niet meer heilig. Compensatie – met hier en daar, wener maar aan, een overvliegend vliegtuig – is het toverwoord. Soms zijn dat vergezochte en nogal theoretische natuurcompensaties, maar meestal geeft financiële compensatie de doorslag.

Ondertussen is door opeenvolgende regeringen de wetgeving op het gebied van leefomgeving vaak zeer dwangmatig en met veel ministeriële scoringsdrift 'aangepast'. Ten koste van inhoudelijk goede wet- en regelgeving. Onder deze scoringsdruk zijn onder anderen deskundige ambtenaren van het vroegere ministerie van Infra & Milieu met vervroegd pensioen gegaan, anderen hebben elders hun werk voortgezet.

Het volk moet geloven dat er minder regels komen, maar ondertussen is het allemaal veel ingewikkelder geworden en staat de kritische burger steeds meer buitenspel. Ook de Ontgrondingenwet, die leidend is bij

de vergunningverlening bij de zandwinning in het IJsselmeer (gemeente Fryske Marren), wordt in het alleen voor specialisten nog enigszins te begrijpen gedrocht van de Omgevingswet opgenomen.

Gemeentebesturen, maar ook dorpsbelangen en verenigingen, zijn bij dergelijke langdurige grootschalige zandwinningen bij besluitvorming gevoelig voor financiële prikkels. Een zorgelijke, destijds al door de commissie-Tommel opgemerkte ontwikkeling. Het gemeentebestuur Gaasterlân-Sleat heeft in het verleden dan ook op het gebied van ruimtelijke ordening een switch gemaakt, waardoor de zandwinning die eerder niet mogelijk was ruimtelijk toch doorgang kan vinden.

Zo daalt de kortetermijnvisie van het Trumpisme ook steeds verder af in de lokale besluitvorming. De vraag is of bestuurders dit zelf nog wel doorhebben. Wie betaalt bepaalt. Alsof financiële compensatie hetzelfde is als preventie.

De schreeuw om veiligheid is kennelijk niet besteed aan de bescherming van het meest kwetsbare: een gezonde leefomgeving voor dier, plant en mens. De 'lessen van Groningen' lijken ook in Fryslân nog niet echt te beklijven. Hoe biodivers is Fryslân nog na Culturele Hoofdstad 2018? Hoe kaal en ongezond moet een landschap zijn voordat we in verzet komen. Eigen volk en financieel belang eerst? Zand erover?

SJOERD BONNEMA
Kleinschalig ecologisch ondernemer
Fochteloo

Burgemeester Willem Hoornstra van Gaasterlân-Sleat en Michiel Smals (links), directeur van Smals IJsselmeerproject, tekenden in 2011 op een rondvaartboot voor de zandwinning. FOTO ARCHIEF LC